

ԻՐԱՎՈՒՆԿ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱՆՈՒԹԻ ԱՄԵՆ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ներկայ 1898 թվականի
Պոչտային համար 12 ֆրանկ
» » վեցամսեայ 6 »
Արտասահմանի » 14 »
» » վեցամսեայ 7 »
ԿԱՆՈՒԿ ՎՃԱՐՆԻՔ

Համակ դրամ եռայլն դրվել հետեւեալ հասցով
ԽՍՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՐԴՈՅ ՎԱՐՆԱ (ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ)
Редакция на вѣстникъ
„Иравункъ“
ВАРНА (България).

Rédaction du journal
„Iravounk“
VARNA (Bulgarie)

Խնայարարական ուղղեալ գրութիւնք
եւ չեն դրվուի եւ յարմար դասուած
ներք յիշայն կը հրատարակուին անող-
ջովին կամ մասամբ:
Խանութան տղը 20 սանթիմ. երե-
սին տեղի անգամներու համար 20 0/0
զեղջ կը լինի:

ԿՐՈՆԸ ՄԵՐ ՄԷՋ

Ա.

Անուրանալի է որ մեր արդի
ազգային ինքնօրինակութենէ զուրկ
վիճակին մէջ կրօնը իբր բարոյա-
կան ուժ չափազանց կարեւոր դեր
մը ունի մեր գոյութեան պահ-
պանման տեսակէտով:

Ժողովուրդի այն ահագին մե-
ծամանութիւնը որ կրօնական
գաղափարներով տոգորուած է,
չատ աղօտ գաղափար մը կունե-
նայ կրօնի և ազգութեան միջեւ
կեցած տարբերութեան վրայ, որ-
քան ալ յստակ կերպով բացատ-
րուի իրեն այդ տարբերութիւնը:
Պատճառը սա է որ ինչպէս մա-
նուկը իրական առարկաները և ա-
նոնց վրայ տրուած բացատրու-
թիւնները միայն կրնայ հիմնովին
ըմբռնել, մտաւորական զարգաց-
ման պակասութեամբ նեղ հորի-
զոնի մը մէջ փակուած մնացած
միտքերն ալ գործնական կեանքի
օրինակներով աւելի կը տպաւոր-
ուին և կը համոզուին քան տեսա-
կան վարդապետութեանց ամէնէն
տրամաբանական եզրակացութիւն-
ներովը:

Երբ ուսուցիչը կը տեսնէ որ իւ-
սաւորչական մը կաթոլիկութիւնը
ընդունելով, իր ամէն հանրային
յարաբերութեանց մէջ կանխատուի
ազգին մեծամանութենէն, կեղծ
բոլորովին ոչ միայն կաթոլիկո-
սին կրօնական այլ և Պատրիար-
քին կրօնաքաղաքային իրաւասու-
թեան շրջանակէն դուրս, ինչ որ
անխառնաճիւղի ազգային գիտակ-
ցութեան վրայ անվրէպ անանկ
ազդեցութիւն մը կընէ, որով
ինքզինք քիչ չատ տարբեր բան
մը կը զգայ իւսաւորչականէն,
այսինքն բուն Հայէն, զարմանա-
լի չէ որ նուազ զարգացած մարդը
չկարենայ լոկ խորհրդածութեամբ,
վերացական տեսութիւններով ի-
րական համոզում գոյացնել թէ
կրօն և ազգութիւն իրարմէ բո-
լորովին տարբեր բաներ են և թէ
Հայ մը իր լուսաւորչական կրօնը
փոխելով միշտ միեւնոյն Հայը կը
մնայ:

Այսպէս՝ կրօն և ազգութիւն
արդէն գործնականին մէջ իրարու

հետ սերտ կապուած, նոյն իսկ
իրենց տեսական տարբերութեան
մէջ դժուարըմբռնելի են ուսու-
կին համար ու պիտի մնան մինչև
այն օրը ուր հայկական մէկ պե-
տութեան մը հովանիին տակ լու-
սաւորչական, կաթոլիկ և բողո-
քական Հայը հանրային միեւնոյն
իրաւունքներու և պարտականու-
թիւններու շրջանակին մէջ ապրին:
Հո՞ւ է կրօնի մէկ ուժը Հայու-
թեան արդի կեանքին մէջ:

Բ.

Իրաւ էր որ մենք զուտ կրօնա-
կան ազգ մը չենք, բայց չմոռ-
նանք նաեւ որ մեր եկեղեցին ալ
ազգային է: Եւ այս է պատճառը
որ ինչպէս մինչև հիմայ նոյնպէս
ասկէ վերջն ալ, նոյն իսկ երբ
ձեռք ձգենք քաղաքական ազա-
տութիւն մը, կրօնը շատ աւելի
մեծ նշանակութիւն պիտի ունե-
նայ մեզ համար որքան չունի ու-
րիշ ազդեցութիւն մէջ: Կրօնը մեր
մէջ օտարամուտ հաստատութիւն
մը չէ, այլ ազգային դարաւոր
աշխատութեան մը, հայ ժողո-
վուրդին հոգեկան տրամադրու-
թեանց, բարոյական ըմբռնումնե-
րուն և անհուն զոհողութիւննե-
րուն մէկ արդիւնքը, որուն ար-
մատները Հայաստանի հողին մէջ
հայու բրտինքով, հայու արեւնով
զօրացած և ուռնացած են: Մէկ
խօսքով կրօնը մեր բարոյական
կեանքին մէկ ամբողջացուցիչ մա-
սը, հետեւաբար և մեր գոյու-
թեան պայմաններէն մին կը կազ-
մէ, և լիբերալ գլխաւորը՝ գէթ
առ այժմ: Ասոր համար է որ
մենք, և նոյն իսկ մեր ամէնէն
ազատամիտ դասակարգը չենք կըր-
նար լուսաւորչական կրօնին և ե-
կեղեցիին վրայ այնպէս մտածել,
ինչպէս կրնայ Ֆրանսացի մը կա-
թոլիկութեան, կամ, Ամերիկա-
ցի մը բողոքականութեան մասին
մտածել:

Այս վերջինները կրօնական և
ազգային իրարմէ տարբեր գի-
տակցութիւններ ունին, մին միւ-
սէն անջատ, այնպէս որ իրենց
զուտ կրօնական համոզումները
կրնան խախտիլ, փոխուիլ ու քան-
գուիլ առանց հակահարուած մը

ունենալու իրենց ազգային գի-
տակցութեան վրայ: Սակայն մեր
մէջ ամէնէն ազատամիտը, ամէ-
նէն զարգացածը, նոյն իսկ անկը-
րօնը, կամ այնպէս երեւնալ ու-
զողը, ներսէն սաստիկ խղճահա-
րութիւն մը կը զգայ իւսաւոր-
չի կրօնին յայտնի, անպայման
հակառակորդը հանդիսանալու:

Իր շրջանակին մէջ անկրօնու-
թիւն քարոզող Հայը մաքուր
խղճի մը անխառն թելադրու-
թեամբ չէ որ կը գործէ: Ազա-
տախոհ երեւնալու տենչով ազգա-
յին կրօնը հարուածելու ժամանակ
խղճին խորը խայթ մը կը զգայ
զոր ծածկել կը պահանջեն իրմէ
արտաքին երեւոյթը, ազատախո-
հի հրապուրիչ հովերը:

Անկրօն Ֆրանսացի մը շատ
դիւրին է ըմբռնել: Անկրօն Հա-
յու մը անկեղծութեան շատ դը-
ժուար է ինձ հաւատալ:

Այդպիսին լաւ է որ իր խղճի
ձայնին մոտիկ ընէ: Այդ ձայնը
պիտի ըսէ իրեն թէ կրօնը հար-
ուածելով ազգային ամենակարե-
ւոր ոյժ մը բանդել կը ջանայ,
որովհետեւ լուսաւորչական եկեղե-
ցին ազգային հաստատութիւն մ'է
և Հայու մը անունը կը կրէ:

ՀԱՅՐ ՇԱՐՄԹԱՆ

ԵՒ

ՀԱՅ ԿԱՐՕՏԵԱՆԵՐԸ

Էօվր սե գ'էգօր Տ'Օրիանի մարտ-
ապիլ թիւն ալ փայլուն կերպով կա-
պացուցանէ թէ Հ. Շարմթան միւ-
նոյն եռանդով եւ հաստատակամու-
թեամբ կը շարունակէ գործել ի նպաստ
հայ կարօտեալներու, որոնց երախ-
տագիտութեան վրայ մշտնական ի-
րաւունք մը կը ստանայ:

Այս վեհագի մարդուն անունը ամէն
Հայու ականածելի՝ եւ անջատ կապուած
պիտի մնայ հայ ժողովուրդին վերջին
աղէտներու յիշատակին հետ:

Էօվր սե գ'էգօր Տ'Օրիանի վերջին թի-
ւը կը սկսի վանի միսիօնարներու մե-
ծաւոր եւ հիւպատոսական գործակա-
տար Հ. Տրֆուանի փետր. 14 թուա-
կանով մէկ տեղեկագրովը, որով կի-
մացունէ թէ յունուարի մէջ Բարիզէն
զրկուած 22000 եւ Կ. Պօլսոյ Ֆրանս.
գեսպանատունէն զրկուած 1000 ֆը-
ռանքով նպաստներ բաշխել տուած է
նախապէս Էրչէք եւ Գարագունտուզ

գիւղերուն, որոնց առաջինը ունի 694,
իսկ վերջինը 1112 տուն:

Էրչէք կոտորածի ժամանակ զոհ
տուած է 300 հոգի, որոնց 200ը այր-
Գարագունտուզի գոհերուն թիւը մի-
այն 50 է, սակայն իր տուններէն 50ը
ամբողջապէս եւ 150ը կիսովին քան-
գուած են: Ասկէ զատ կոտորա-
ծէն ետքը երեք ամիս, երբ գիւ-
ղացիները դրացի գիւղերուն մէջ ա-
պաստանած էին, Քիւրտերը միշտ
կուգային աւերակներուն տակէն քա-
ղել ինչ որ հրդեհը չէր սպառած,
կարասի, առաքի, միւսնե իսկ քան-
կեղանիներու խոտ եւն: Յափշտակ-
ուած են իրենցմէ 13000 կենդանի. ոչ-
խոր, էգ, կով, գամէշ, Ձմեռուան
խստութեան ժամանակ այդ երկու գիւ-
ղերուն մէջ ինք հոգի, որոց 3ը ազա-
մեներ են անօթութենէ եւ զրկանքե-
լիցայէն նաեւ գիւղերէն քաղաք առ-
նող ճանքուն վրայ ցուրտին սաստիկ-
ութենէն ու անօթութենէ մեռած են 15
հոգի 4 օրուան մէջ:

Էրչէք եւ Գարագունտուզէ ետքը
Հայր Տրֆուան սկսած է նպաստել 12
հայ գիւղերու 2831 բնակիչներուն.
ասկէ զատ, 6 գիւղերու եւ վան քա-
ղաքի սղջքատներուն ալ ըրած է մաս-
նակի օգնութիւններ: Սոստացիք է նա-
եւ այսուհետեւ օգնել ուրիշ վեց գիւ-
ղերու: Թէպէտ այս գիւղերէն զատ
զեռ շատ տեղեր կան օգնութեան կա-
րօտ, սակայն Հ. Տրֆուան ստիպուած
է անոնց խնդրանքը մերժել, որովհե-
տեւ իրեն կը պակսին ամէնուն հաս-
նելու բաւական դրամ:

Կարճեւոր գաւառակէն վանի անգլի-
ական հիւպատոսին փետր. սկիզբները
հեռագիր մը կը հասնի, ծանուցանող
թէ ժողովուրդը անօթութենէ կը մեռ-
նէր: «Աւա՛ղ, կրա՛ն հիւպատոսը Հ.
Տրֆուանի, ի՞նչ կրնամ ընել. Աստ-
ուած չեմ: Դեսպանատունէն 5000 ոս-
կի ուղեցի: Մեր բոլոր տրամադրելի
միջոցները սպառած են: Ասկէ անդին
չեմ կրնար երթալ»:

Հ. Տրֆուան կը բացատրէ կարօտ
գիւղացիներուն վարուցանի կենդանի
տալու անհրաժեշտ պէտքը: Կենդանի-
ներու չգոյութիւնը որ անկարելի կը
դարձնէ ո եւ է մշակութիւն, կը քա-
պառնայ մշտնականաբար գիւղերու մե-
ծամանութեան թշուառութիւնը: Զոյգ
մը եղ եւ ասոնց հերկելիք հողին բա-
ւոյ սերմցուն կարծես 184 ֆը: Այս
պէտքը պիտի լրանայ 5000 անգլիա-
կան ոսկիով: Եղբը միսիօնարներուն
սեփականութիւնը պիտի մնան, որով
հիւպատոսական գործակալտար Հայը
պիտի կրնայ զանոնք աւելի լաւ
պաշտպանել քրդական յափշտակու-
թեան դէմ եւ քաղուած հունձքին մէկ
մասը ինչ առնել՝ տալու համար՝ այն
բազմաթիւ կարօտ ընտանիքներուն:

որոնց եզր եւ սերմնաց չպիտի կրնայ տրուիլ:

Այս տեղեկագրին վրայ Հայր Ծարմթանի կազմակերպած նպաստամատոյց յանձնաժողովը կորուզէ 20000 ֆռ. զրկել է. Տըֆուանի Որոշումը իրեն կը հաղորդուի հեռագրով, որպէս զի կարենայ օր առաջ գնելու եւ բաշխելու ձեռնարկել, սերմնացանի օրերը արդէն հասած ըլլալով:

Գթութեան այն սրտայոյզ կոչէն ետքը, զոր Հ. Ծարմթան ֆրանսական ժողովուրդին ուղղեց ի նպաստ հայ կաթողականներու, երեք շաբաթուան մէջ 100000 ֆրանքէն աւելի հանգանակուած է Ֆրանսայի, Պէրճիայի եւ Հոլանտայի կաթողիկ մարդասէրներէ:

Միայն հանգուցեալ կոմս Հէրման Սթէյնլէյն Սալոնիթէյնի անուանով եւ իր յիշատակին համար զանազան տեղերէ 12000 ֆռ. զրկուած է Հ. Ծարմթանի:

Սակայն հանգանակուած դրամին մեծագոյն մասը կը կազմեն չէ թէ հարուստին առատ նուէրները, այլ աղքատներու լուծանքները: Համեստ քսակի տէրը, խոնարհ յարկեր, նոյն իսկ աղքատներ «որոնք փորձով գիտեն չըքառութեան տանջանքները» փութացած են մասնակցել հանգանակութեան, ինքզինքնին զրկանքի ենթարկելով: Սրտաշարժ է, օրինակի համար, իմանալ թէ Իզէրի մէկ որբանոցին մանուկ պատասպարեալները քանի մը օր իրենց օրական հացին մէկ մասէն ինքզինք զրկելով, անոր արժէքը զրկած են Հ. Ծարմթանի: Նոյն նպատակով վիզէյի ծեր պատասպարեալներ հրաժարեցան իրենց կիրակի աւուր ճերմակ հացէն:

(Շարունակելի)

ԻՆՉՈՒ

Նուրբ ծաղիկ մը գարնային,
կորչակ մը կը սառի:
Եւ գլխահակ, քրքուղիկ
Կիլիկիայ ցոյունէն ալի:

Նուրբ հասակ մը երեսասրդ,
Դազաղիկ մէջ կ'երկնայ,
Դեղին հեւա՛յ, բոցնած վա՛րդ,
Տօգոյն շուշան մը քաւշեայ:

Սիրտի մը մէջ ծաղկասուն
Մասդաշ սեւ մը կը մեռնի:
Մեծ պարսպ մը ա՛յ հոն յայն,
Եւ ձանձուր՝ յըր դաւնաւի:

... Ինչո՞ւ սառ շուշը մահուան,
Վարդ կեանքիս քրքումիս,
Ինչո՞ւ սիրտեր շուշան
Լոյսը չ'ընկած կը մեռնին...
ԱՇՈՏ ԱՇՈՏԵԱՆ

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Մարտի 30 ապրիլ

Բաղադրութիւն մ'է որ Մարտի 30-ի հայ գաղթականութեան մէջ կայ հիմա միութեան իրական կապ մը, Ընթերցարանի Միութիւնը որ կրնայ եւ պարտի կամքի ուժանակն ի ձեռին ստեղծել գործունէութեան լայն շրջան մը, գծել նոր չափը մը եւ անկէ ընթանալ անսպառ:

Միութեան վարիչները երիտասարդներ են: Երիտասարդը կամ վաճառականին գաւակն է, կամ աղակալը, քաղաքակից գրագիրը, գործակատարը:

Ոչ—երիտասարդը բանիւրուն վաճառակաւ մ'է, թաղուած ծանրածանր զգալուն մեղքով: Գլուխը քերելու ժամանակ չունի:

Իրեն գիտողին տալ միայն գիտէ:

Նոր օրինակ երեւոյթ մը. հանրային գործերէ յոգնած ու ձանձրացած կերեւի Բերանը բանալ չուզեր: Տուած ժամանակ աչքերն չի վերցնէր անգամ նայելու թէ որո՞ւ կը շտայնէ:

Ողձի ձայնին կանայ, թէ եւ անտարբեր երեւոյթ մ'ունի: Մակդիր մը կուտաս իրեն: Չեղոք, որ կրաւորական չունի, չաղդուիր ուրիշէն, արտաքին զօրութիւնէ մը:

Չեղոք է. հազարաթու. ընտրուիլ չուզեր: Երիտասարդներ ընտրել կառավարիչ:

Երիտասարդ, առ բազմազաղ հօրը, աղակալանիդ, բարի տիրոջ պարարտ քսակը եւ տուր անոր որ կարօտ է, որ անօթի է, որ մուրալ չի գիտեր, բայց ոչ խաղաղութիւն, Սիրիայի ոչ—հայ երիտասարդին:

...

Մաքուր հագուած, գլան—գլխարկով գրասենեակէն ներս կը մտնէ, եւ Բարիկեան մաքուր մոռնակներէնով կը բռնէ թէ հայ ազգին նուիրուած մ'է, աշխատանքը գրող մ'է, պաշտպան հայկական դատին օտարալեզու մամուլին մէջ: Յետոյ կը յայտնէ թէ ինք Ուրֆայի մեծահարուստ ընտանիքի մը զաւակն է եւ վերջապէս կ'ընկեր գումարներ կը ստանայ: Սակայն այս վերջին անգամ անգամ ձեռնարկը անյաղդ ելաւ:

—Բարեհաճե՛ք քանի մը հարկուր ֆոնէք փոխ տալ:

Կեսարիայի վաճառական Հայր, առաջին կարգի նշան առնող մը, կը պատահանէ:

—Շնորհակալ եմ ձեր այցելութիւնէն: Ես անգ 5 ֆոնէք, եթէ խառնըլիս չունիք:

Սուտ չէ երիտասարդը. հարուստ եւ վաճառական հայր մ'ունի Ուրֆայի մէջ: Մէկ երկու տարի շահագործած է անոր հարստութիւնը. հիմա հայրը մերժած է զինքը: Դարձեալ ստոյգ է որ հայկական կոտորածներու ժամանակ քանի մը յօդուածները գրած է փրանսերէն թերթերու մէջ, ինչպէս հիմա ալ երբեմն կը գրէ Մեշիկի մէջ, գրելը շահագործութեանց պատրուակ նկատելով:

Բարեկամակ Հայր շահագործելուն համար Մարտի 30-ի կը պարծենայ:

Ուրֆայի կոտորածին առիթով իր գրած մէկ յօդուածը կարգաւոր արտասանմանի երկու բարեւոյթ կ'ունի իրեն զրկել են 120 ֆոնէք Ուրֆայի խեղճերուն համար: Գումարը ի հարկէ ձանքէն կը չեղի, ուրիշ տեղեր կ'ընթայ...

Ան Բարիկէն չեկած նոր մարեր էր խաղամուրթիւնը հայ երիտասարդներու շրջանակին մէջ: Իր քանի մը հարկուր ֆոնէքով մոլութիւնը նորէն արծարծեցաւ եւ աւելի ուժգին:

...

Գիշերներ կը լուսնային հիմա խաղաղութիւն: Ախտը կը ճարակի եւ անօթութիւնը կը սպառնայ այն դեռատի պիտակ վաճառողներուն որոնք օրը քանի մը ժամ առեւտուրի կ'ընեն եւ իրենց տները կը թափեն խաղի սեղանին վրայ: Բասթէօն յարսութիւն առնելու է խաղամուրթեան միջոցով գտնելու համար: Ուրիշ ճար մը չեմ տեսներ:

Մաքուր փող կ'ըլլան գլխիս, քանի կայցելիմ խաղամուրթները: Հայ պիտականա՞նք, Երիտասարդ Թուրքը, Սիրիայի երիտասարդը եւ յաճախ գաղղիացի բանուորը ամէնքը շարուած են հոգէտ աստանի աչքերով: Գլխարկ կողպտելու եւ իրարու միջ ուղտեր Ո՛վ երիտասարդ Մարտի 30-ի, առ հօրը լեցուն քսակը, մտիւր գաղթականներու օթեւանները, սրճարանները: Այցելէ

ինձ հետ խաղի որջը, յանդիմանէ, պարսա՛ւէ խաղամուրթ եւ խախուսէ աշխատասէրը որ գործ մը ստեղծած է իրեն եւ իրենիներուն համար: ***

ԼՐԱՔԱՂ

Ձմեռնիկ Հայ ընթերցատան, Ներսէսեան Որբասիրաց Ընկերութեան եւ Աղքատախնամի վարչութիւնները հըրատարակած են իրենց տարեկան տեղեկագիրները:

Մինչդեռ 1895-96 շրջանին մէջ ընթերցատան մուտքը եղած էր 22303 զրշ. որուն կէսը միայն ծախսուած եւ կէսը պահեստի մնացած էր: 1897-98 շրջանին մուտքը եղած է 9104 զրշ. եւ այս գումարէն 100 ոսկի աւելի ծախք մը: Սակայն ասոր փոխարէն Ընթերցատունը աղատած է այս տարի վարձագիրնէ, իրեն սեփական չէնք մը ունենալով հիմա:

Որբասիրացը որ հիմնուած է 1897 Մարտ ամսոյ վերջը, հիմա կը խնամէ 34 որբ: Մարտ 30էն զեկաւ. 31 երեւմուտքը եղած է 35083 զրշ: Նաեւ բարեւէր ազգայիններ որբերուն նուիրած են ուտելիք, հագուստ եւ ուրիշ իրեր:

Աղքատախնամը հաստատուած է 1896 Յունիս 1ին: 1897 Յունուար 1էն զեկաւ. 31 ընկերութիւնը ունեցեր է 22349. 25 զրշ. մուտք, նոյնչափ ալ ծախք:

Պատի՛ւ յայտ աղգասիրական առատաձեռնութեան:

—Ջատիկ օրը Ռուսահայոց եկեղեցիներուն մէջ զանազան շրջաբերուած է ի նպաստ ուսական կարմիր խաչի ընկերութեան:

—Էջմիածնի Սինօղը որոշեր է արտօնել Շամախի եւ Երեւանի հոգեւոր իշխանութիւնները հայկական եկեղեցւոյ ծոցը ընդունել երկու մանուսականներ որոնք փախազ յայտնած են ընդունիլ քրիստոնէութիւնը:

—Սուրենեանց Արքեպիսկոպոս ըստացեր է ուսական Ս. Սթանիսլաւի Ա. կարգի պատուանշանը, եւ Թիֆլիսի վանքի եկեղեցիին աւագ քահանայ Տէր Դէորդ Ուրապեան՝ Ս. Աննաի Դ. կարգի պատուանշանը:

—Ինչպէս արդէն ծանուցինք, մեծանուն ծովանկարիչ Ա. Սիմոնովի աշխատքը յօրինէ մեծ նկար մը Բարիկի արուեստանոցէն համար: Մոսկուայի մէջ պիտի պատրաստուի նոյն նկարին գունաւոր անգնագործութիւնը որ նոյնպէս պիտի զրկուի Բարիկի արուեստանոցէն:

—Կրտսէի թէ Էջմիածնի Սինօղը ուսանայ վանքերու բարենորոգման ծրագիր մը կը պատրաստէ:

—Մանթ Ռուսահայ կոյր արուեստագէտ Տ. Նիկ. Տիգրանեան, որ իբր գաշնակահար Բէթէրպոլի մէջ գընահատուած է, Մոսկուայի մէջ ալ հայ արուեստասէրներու աջակցութեամբ կազմակերպեր է երաժշտական երեկոյթ մը, որ նոյնպէս մեծ ընդունելութեան արժանացեր է հասարակութեան կողմէն:

—Հայ արուեստագէտ Կարա Մուրզա Օտէսայի եկեղեցիին համար կազմակերպած է 40 հոգիէ բաղկացեալ երգեցիկ խումբ մը որուն կանոնաւոր հայկական երգեցողութիւնը մեծ տը պաւորութիւն կը թողու բարեպաշտ ժողովուրդին վրայ:

—Պարսկաստանի արդի Շահը շնորհ մը ըրած էր հայ արհեստագործներուն հրամայելով որ այսուհետեւ անոնցմէ չգանձուի միայն ըսուած արհեստի տուրքը: Այս հրամանին հակառակ՝ արտաքին գործոց նախարարը երկու տարի թոնի հաւաքեց այդ տուրքը Հայե-

րէն որոնք Դահաժառանգ իշխանին կը գիմեն խնդրելով որ յարգուի Շահին հրամանը: Դահաժառանգը խնդրել կը ներկայացնէ իր Արեգակնափայլ Հօր, որ վերստին հրամայեց մաշխաք չի հաւաքել Հայերէն:

—Դաւիթի Լիւալա թաղի աղջկանց դպրոցին մէջ առեւտրաթիւն մը տեղի ունեցեալ է հանգուցեալ Աբով-ճանցի գործունէութեան եւ իր երկերուն վրայ: Լիւալա թաղի ժողովուրդական գրադարանին վարչութիւնը հետեւեալ օրը հոգեհանգիստ կատարել տուեր է հայրենասէրին յիշատակին եւ եւ գրադարանը կոչեր է «Աբովեան օղովորական գրադարան»:

—Ռուս թերթ մը կիմայնէ թէ երկու թրքահայեր Ռոսթօլ—Լատիկովկասի երկաթուղիին Բրախլատա կալարանին մէջ կոտորեալ թոնուներ են երկու Ռուսահայի հետ: Կոտորուիչները կուրք դանակի հարուածներով վիրաւորուեր են, մին վտանգաւոր կերպով:

—Թիֆլիսի մէջ բացուելիք բաղամարուստան վարժարանին ի նպաստ բացուելիք հանգանակութեան պիտի նուիրեն Մերդայեան եղբարք 25000 ռ. Յ. Գ. Թուսայեան 10000 ռ. Ե. Ս. Թայրիան 1000 ռուպլի:

—Թիֆլիսի վանքի եկեղեցիին բակին մէջ կառուցուող պատմական թանգարանին շինութիւնը նահանգապետի հրամանով առժա. մապէս դադարէր է: Ներքին գործոց նախարարէն այս մասին հըրամանի կըստատուի:

—Հանրաժանութ Տ. Ջանչեանցի «Մեծ բարենորոգմանց թուականէն» անուն նշանաւոր ուսերէն երկին 7րդ. տպագրութիւնը լոյս տեսաւ Մոսկուայի մէջ, Հրատարակութեան 1200 օրինակին հասոյ. թը յատկացուած է բարեգործական նպատակներու, ինչպէս նոյն հեղինակին «Յիշողութիւններ Պե. լակալօֆի մասին» անուն հատորներն ալ ասկէ առաջ վաճառուած են ի նպաստ բարեգործութեան:

—Արմէնիա կը գրէ թէ Ջանչեան չորս եղբայրներ եւ նիւ-էռք հաստատուած ուրիշ հայ երիտասարդներ իբր կամաւոր զինուորագրուած են Ամերիկեան բանակին մէջ:

—Արմէնիի մէջ կը կարգանք. «Լաւնադայի հայկական որբանոցին Անգլիացի տեսչուհին անգլիութեան մօտեցող խստութեամբ մը կը վարուի որբերուն հետ: 24 այրի կ'ունի, որոնք 118 որբ կը ներկայացնեն, խնդրագիր մը զըրկեր են Լոնտօնի հիմնադիր յանձ. նաժողովին, խնդրագիրը կը թուէ հաստատութեան մէջ տիրող զեղծումները եւ տեսչութեան քմահաճոյքները»:

—Ս. Պատրիարքը խոստովելի (Կ. Պոլիս) եկեղեցիին օծման 67րդ. տարեդարձին աւթիւ պատարագ մատուցեր է հոն, եւ սովորութեան մը համեմատ, որ հաստատուած է Ներսէս Պատրիարքի օրով, աղվկանց վարժարանին եւ Գալֆայեան ոլորանոցին սանուհիները մասնակցեր են պատարագին երգեցողութեան:

Ս. Պատրիարքին հիւրընկալուած տունը նոյն օրը ընտանիքի

անդամներէն մէկը որ հիւսնդ էր, մեռեր է անակնկալ կերպով:

—Ս. Պատրիարքը պայրամի առիթով շնորհաւորութեան գընացած ըլլալով ներքին գործերու նախարարին, այս վերջինը աւետեր է իրեն թէ վերադարձող գաղթականներուն վերաբերեալ պաշտօնական գործողութիւնները աւելի պիտի դիւրացունեն եւ փոխանակ հինգի, երկու երաշխաւոր բաւական պիտի համարուին այսուհետեւ:

—Ինչպէս Պուլկարիայէ, նոյնպէս Եգիպտոսէ ամէն չարախօս գաղթականներ կը շարունակեն վերադառնալ Կ. Պօլիս, թէեւ այժմ նուազ թուով:

—Արապկերի բողոքական որբանոցին սաներն ու սանուհիները որոնք աւագ շարքու մէջ աղգեկեցեցին եկած ու հաղորդուած են, ազգ. որբանոցը այցելելով զատկի առթիւ շնորհաւորեր են իրենց այնտեղի հասակակից եղբայրները: Ողջագուրեր և համբուրեր են զիրար: Առաջն. Տեղապահը օրհներ է հայ որբերն ու որբուհիները և բաշխեր է ամէնուն կարմիր հակիթ ու շաքար:

—Նոյնպէս վանի միսիօնարներուն երկուսն պատասխանները աւագ շարքու մէջ նստալէն եւ կեղեցիկ երթալով հաղորդուեր են:

—Կարինի Աղքատախնամը 174 մանչ և 247 աղջիկ աղքատ դուրողականներու հագուստ շինել տուեր է Չատկի առթիւ 6233 զըշարժեցով, իսկ աղքատ ընտանիքներու դրամ բաշխեր է 4368.50 զըշ. և բանտարկեալ աղգայիններու 535.50 զըշ.: Այս ծախքերու գումարը, 11137 զըշ. գոյացեր է հանգանակութենէ, եկեղեցիին մէջ շրջաբերուած յատուկ պնակներէ և Տ. Յ. Այվազովսքիի զըշարժեցով 1751 զըշի նուէրէն: Հաշուուած է որ Կարնեցի աղգայիններ ծնունդէն ի վեր 20000 զըշ. է աւելի նուիրած են միայն կարօտեալներու Ապրիլին:

—Պարսից Շահին անձնական բժիշկ Տ. Տօթթօթ թիրհաքեան Ն. վեհափառութենէն ստացեր է Արիւծ-Արեգական Բ. աստիճանը: Տօթթօթը այցելել է Թէհրանի օսմ. նորընտիր դեսպան Շէմսէտ. տին պէյի, որ փութացեր է փոխադարձ այցելութեան գալ չայաղգի բժշկապետին:

—Իզմիրէն կը գրեն թէ տեղւոյն հայ գաղութին մէկ մասը կըրցած է լաւ օգտուել վերջին տարիներու առեւտրական յաջողութիւններէն եւ թէ հայ հայ-լայֆիմ մէջ վերջերս ուրախաւոր ժողովուրդին մը կը տեսնուի Մաքուր հայերէն խօսելու ամէն ճիգ կընէ ան հիմա, մինչդեռ ասկէ առաջ մայրենի լեզուին գործածութեան նուազ կարեւորութիւն կուտար:

ՕԳՏԱԿԱՐ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

Ամերիկա 15,000 լրագիր կը հրատարակուի, Գերմանիա՝ 6000, Գաղղիա՝ 4100, Անգլիա 4000, Աւստրիա-Հունգարիա 3500, Ասիա՝ 2700, Եւրոպայի ուրիշ երկրները՝ 2200, Աւստրալիա՝ 700 Ափրիկէ՝ 300: Ընդհանրապէս առեւալ 42,000 լրագիր, որոնցմէ 2000ը ի Ճապոն:

—Անծուխ վառօդն եթէ զարմանալի է, աւելի զարմանալի է նորագիտութեան օթը: Գաղղիացի գնդապետ մը՝ Հուսթերտ, զինուորական քննիչ մասնագէտը, վրէժնակալացուց իւր թնդանօթը, որ ո՛չ կրակ կը ծնանի, և ո՛չ ձայն կը հանէ: Խոստացուած արգիւնքն հաստատուեցաւ՝ կըսէ օրագիր մը:

—Քանի մը ամսէ ի վեր կը լըսենք, որ Նիւ Եորքի քիմիագէտ մը՝ Տր. Սթեֆըն Հ. Էմմընս, արծաթն ոսկւոյ փոխելու գիտն էր: Բեկլաւի դարու մէջ կապրինք և համոզուած ենք թէ «ամէն փայլուն» ոսկի չէ: Բայց այս գիտնը կը հաստատուի: Երեւոյ ալքիմիստներն եթէ կարենային գերեզմանէն իրենց գլուխը վեր վերցնել և տեսնել թէ իրենց թուրաններու և հնոցներու մէջ ըրած փորձերն հաղիւ 19 դարու վերջերը արգիւնք մը տուին, բայց ոչ իրենց մոգական խառնուրդներով՝ որ շատ կը նմանին մեր միջին դարու բժշկարաններու դեղերուն, այլ ջերմութեամբ, ելեկտրականութեամբ, մագնիսականութեամբ, ծանրութեան՝ քիմիական աղբիւրի և X ճառագայթներու օրինք...: Այս աշխարհը 28 դարձ արծաթէ՝ 22 դարձ ոսկի կը «չինուի»: Ինչե՛ր պիտի տեսնենք դեռ, բայց ինչե՛ր պիտի տեսնենք 20րորդ, և 30րորդ եւն. դարերը: Եթէ հազար տարի ետքը մէյ մըն ալ երկրագնդիս վրայ երեւալու անլուգական բախտն ունենար ժամանակակից մահկանացու մը, պիտի ճանչնար իւր երկրագունդը:

—Ապրիլ ամսոյն 7ին գիշերը ժամը երեքին կլապպա (Բոհեմիա) գետինը զրեթէ 300 մէտր տաւրածութեամբ սկսաւ «քալել», որով հարիւրաւոր տներ կործանեցան: Երկրաշարժէն աւելի ահուկի է այս երեւոյթը:

—Շչեպանիկ գիտնականը (տ. «Հ. Ամս» 1898, Ապր. էջ 127) ուստայանկութեան համար կարեւոր գիտ մը ըրած և 800,000 մարկի ծախած է: Դժուարին գծագրութիւններ կտաւ վրայ հիւսելու շարաթներ ու ամրաներ կը տակէր հիմայ լուսանկարի և ելեկտրականութեան միջոցով քանի մը ժամու գործ է:

—Անտառներ, երկիրներ, դաշտեր ևւն, բնական առարկաներ գծագրելու համար Կրիկաւայի (Տիքսթօքթեր) անուամբ գործիք մը

հնարած է իպպեր գերմանացին: Երկու հայելիներէն մէկըն ընդարձակ առարկան կամ փոքի և երկրորդին վրայ կը ջրլացնէ: Երկուքին մակերեսոյթն ալ բաւական զգեալ ըլլալով՝ բաւական է ձեռքի մատիտը այն գծերուն վրայէն շարժել, և ահա կը գծագրուի ուղուած առարկան: Գործիքին գինն է ըստ մեծութեան՝ 4 մարկ, 8,50 մ. և 20 մ.: Հանդիս Անտրեայ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Տնօրէն—Խորհուրդս կը փութայ ծանուցանել որ մայիս 3ին, Կիրակի, Կէսօրէն վերջ, ժամը շին Գր. Ս. Սապահ—Գիւլիան պիտի դառնա ընթերցարանիս մէջ հետեւեալ ծրագրով:

Տնօրէն Խորհուրդ

Երիտ. Հեթոց. Հեկերուքեան 25 Ապրիլ 1898, Ռուսնուգ

ԻՐԱՆԻՆԻ

Տնտեսական գիտութեանց առարկան ու ստորձանաբար գաղափարներ, յարաբերութիւններ ուրիշ գիտութեանց հետ:

Տնտեսագիտական գաղափարներ. Ա. Աղաթափական գաղափար.

Իւր վարդապետութիւնները. Մարգարային ընկերութիւնները եւ բնական օրէնքները. Անհատական շտապեր եւ ընկերային ներգաշակութիւնը. Օրէնդրի պարտականութիւնը եւ գերը. Եկեղեցիին եւ աղատական դպրոցը. Բնագաղափարներ:

Բ. Պատմական գաղափար. Իւր քաղաքացիականութիւնը. Պետական անձանց վերաբերութիւնը դէպի այդ դպրոցը:

Գ. Ընկերական գաղափար. Գաղափարներ և ծ. Լասսալ. — Բաղադրութեան հասարակ. Հայկական ինքրի եւ ընկերականութեան թիւն: Վերջապան:

«ԻՐԱՆԻՆԻ»-Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

Գ. Մ. Պ. Ուստը: Ս. չորս օր առաջ եկաւ մեր մօտ եւ իրեն յանձնեցինք զբարը: Զեզմէ նամակի կըսպասէ:

Տօպրիչի նամակագիրներուն: Ոչ գովեստ կը հրատարակենք առանց բանաւոր պատճառներ իմանալու, ոչ ալ յարձակում՝ առանց փաստի:

ՏԱԽԻԼԻՑԷ

Բրէնս հաղթելէրի վաղիտէսի բրէնսէս Գլէմանթին հաղթելէ. լէրինին հասթալըղնտան չիֆայալ օլտըգտան պէրի էլան եէնի. տէն քէսպի գովվէթ իթմէմիշ օլտուղլարը մա թէէսիֆը աղիմ խապէր ալընմըշ տըր:

—Ջըրաթ վէ թիճարէթ նէգա. բէթի Սէրէզտէն (Մաքէտոնիա) 200 քիլօ բամուկ թօհումը կէ. թիմիշ օլուպ, Ֆիլիպէ վէ Հասքէօյ գաղալարը չիֆթիլէրինէ թէվլի իտէճէք տիր:

—Աւագ շարաթտա Եամպօլ Եահուտիլէրինին պիր խրաթիյան չօճուղը շալմըշ օլտուղլարընա

տայիր կէզէն շայես սէպէպի իլէ մէզըրիւր շէհիրտէ հէյէճան զուհուր իթմիշ օլուպ, հիւքիւմէթի մահալիյէ պիր ուլկունսուղլըգ վուզու պուլմամասը իչին լազըմ կէլէն թէտպիլէրի իթթիլազ վէ պուլկար կաղէթալարը տալի իշպու շայեսայը թէքըիպ իթմիշէր տիր: Եամպօլ Եահուտիլէրի պուպապտէ կէրէք հիւքիւմէթէ վէ կէրէք կաղէթալարա շիւքրանի. յէթ պէյան իթտիլէր: Պուլկարիա Եահուտիլէրին խախամ պաշըսը տալի հիւքիւմէթին իթթիլազ իթտիլի թէտպիլէր սայէսինտէ քէնտի միլլէթտալարընէն էնտիշէտէն խալի վէ բահաթ օլապիլէճէքլէրինի Եահուտի պուլընան հէր շէհիրլէրէ թահիրլէն պիլտիրմիշտիր:

—Սիւլիւիցա գաղապընտա իւշ մահէլտէ մատէն քէօմիլիւ պուլունմուշ օլուպ, իշպու մատէնի պուլան թըրըլը թ. Ահթարօֆ անը 99 սէնէ իշլէթմէք իշիւն հիւքիւմէթտէն մէզուլիլիլէթ ալմըշ տըր:

—Ռուսնուգ պանքէրլէրինտէն Կ. Սիմէօնօֆ Թոնօլա գաղապընտա Սթօյէվիշի նամ քէօյիւն ճիւվարընտա մատէն քէօմիլըր արաթմադ իշիւն Մատէն նիգամը միւճիլինճէ թիճարէթ վէ զրաթ նէգարէթիւնտէն մէզուլիլիլէթ ալալ էլլէմիշ տիր:

—Պուլկարիա վաբօռ գօմբա. նիասընըն Սօֆիա բէսմի կաղէթապընտա նէշը իթտիլի պիլանշօ վէ քեար զարար հիսապընտան կէօրիւնտուլինէ նազարէն՝ գում. բանիւ 2,000,000 ֆրանք սէրմա. լէսի օլտըղը հալտէ 1897 սէնէ. սինտէ եալընըլ 104,811 ֆռ. 77 սանթ. պիր քեար հասըլ իթմէկէ մուվաֆիպօ օլմուշ տըր:

—Մալիյէ նէգարէթիւնին վերտիլի պիր գորար մուճիպինճէ, մայիս պիրտէն իթիպարէն օլուն քեաղըտարը եալընըլ Սօֆիա, Ռուսնուգ, Ֆիլիպէ վէ վառնա կէօմիլիլէրինտէն կէչիպ Պուլկարիայա իտիալ օլապիլէճէքլէր տիր:

—Արը գօվանը իշլէթմէք մագսէտի իլէ Լօֆչատա եէնի պիր շիւքէթ թէշըլ օլմուշ տըր: Իշպու շիւքէթ պէհէրի 50շէր ֆռ. գըլմէթի իլէ 200 ագգիա թէտա. վիլէ չգարմըշ տըր:

—Էմլաք ալաղ ու իթասընտա, գայտիյէ վէ սայիր հիւքիւմէթ մէսարիֆլէր հաղալընտա սաթըր վէ ալըճը պէյնիտէ էվվէլէճէ պիր գարար վէրիլմէմիշ իսէ, մէզըրիւ մասրաֆլար նըզամէն ալըճը թարաֆընտան էօտէնմէսի լազըմ կէլտիլինի տիվանը թիմիլ թահթըր գարարա ալմըշ տըր:

—Ռուսնուգտա Բօվաչօֆ պիրատէրլէրտէն սօնրա՝ վառնտա Կ. Տիմիլթի Ռուսէֆ՝ Շուլմ. լուտա Կ. Ռատի Թօտօրօֆ վէ Սօֆիատա Ս. Շվայցէր իֆլաս իթմիշէր տիր:

—Սօֆիատա Ս. Գրալ քրիստէ-
սինտէն զիգըմէթ թաշար իւր
միւզէյյէն 100,000 ֆր. գրյաէ-
թինտէն էսկի պիր պատկերին չա-
լընմըլ օլտուղը վէ բօլիցիա թա-
րաֆընտան պու պապտէ լազըմ օ-
լան թահգիգաթ վէ թէճիւսիւսա-
թըն ինրա օլունտըլը պուկար
կազէթալարնտա օգունմըլ տըր:

—Պուկարիտան զախրէ իւ-
րաճը հիւքիւմէթ թարաֆընտան
մէնն օլունտաճաղը թիվայէթէն սէօյ-
լէնմէքտէ օլտուղընտան, զախրէ
բիւցալարընտա կէվլէքիւք հիւքիւ
իթմէքտէ տիր:

ՄԻԻԹԵՆԵՎ ՎԻԵ

Ինկիլթէրա վիւքէլա բէյիսի վէ
խարիճիյէն նազըրը Լօրտ Սօլգաէ-
րի Լօնտրատա ախրէն պիր
նութգ իրատ իտուպ, շու կիպի
պէյանը էֆքեար էյլէմիշ տիր:

Էվրօբանըն ահվալը սիյասիյէ-
սինտէ սօն վագըթլարտա պէօյիւք
թէպէտտիւլաթ վուգու պուլտու:
Բիւլիւք տէվլէթլէր կիթտիքճէ
տահա զախրէնմէքտէ վէ պէօ-
յիւքլէր իսէ տահա զիյատէ գուվ-
վէթլէնմէքտէ տիրէր: Իշլէրին
կիթիլինէ պազըլըրտա, Էվրօբա
միլլէթլէրի պէյինտէ իլէրտէ մու-
հիմմ իթթիֆադսըլըլար վէ
մուհարէպէ գուհուր իտէճէկի շիմ-
տիտէն ֆէճմ օլընապիլիւր Պու սէ-
պէպլէ Ինկիլթէրա քէնտի թէքմիլ
գուվվէթլին թօբլայըպ սէպաթլէ
իլէրտէ վուգու պուլաճադ Էվրօ-
բա խարիթաթ թէպէտտիւլաթը-
նա հաղըր օլմալը տըր:

—Աւստրիա իմբէրաթօրը Ֆը-
րանց Եօգէֆ հաղըթլէրի թահ-
թը ճիւլուսընըն 50նճի սէնէսի
միւնասէպէթիլլէն ապրիլ 25տէ վի-
էնտատ քիւշատ օլունտան սէրկիյէ
իմբէրաթօր զիյարէթ իտուպ, ի-
քի սաաթ աւը թէմաշա իթմիշ վէ
էհալի թարաֆընտան ալգըլան-
մըլ տըր:

—Զախրէնին ֆիյաթլանտըլը
սէպէպիլլէն Էվրօբանըն սայթի հէր
թարաֆընտա էհալինին ֆուգարա
գըմըլ էքմէք խուսուսընտա սը-
դընթըլ չէքմէքտէ օլուպ, հաթթա
իթալիանըն վէ Սպանիանըն պազը
մահալլէրինտէ պէօյիւք գարըլըդ-
լըք վէ հիւքիւմէթէ գարըլը նիւ-
մայիլլէր վուգու պուլմուշ տըր:
Պախուսուս իթալիանըն ֆիօրէն-
ցա, Լիվօնօ, Նաբօլի վէ սայիթ
չէհիլլէրինտէ նիւմայիլլէր օլտէ-
րէճէ շէտիտ օլմուշ տըր քի՝ էհա-
լի իւզէրինէ աքէր կէօնտէրիլմիշ
վէ իտարէի էօրֆիյէ իլան օլմուշ
տըր: Պիր չօգ էօլիւ վէ եարալը-
լար վար տըր: Հիւքիւմէթ խա-
րիճտէն կէլէն պուլտայ, մըսըր,
արբա, եուլաֆ, բիրինճ վէ ուն
կէօմրիւքլէրինի յունիս սօնընա
գատար լաղվ իթմէյէ մէճպուր օլ-
մուշ տըր:

—1900 սէնէսինտէ Բարիգտէ
քիւշատ օլունտաճաք ումուլի սէր-

կիյէ զիյարէթ իթմէք մադ-
սէտիլլէ Պէրլինտէ շիմտիտէն ֆը-
րանսըլճա թահսիլ իթմէկէ արգու-
քէշ պուլընանլար օ գատար չօ-
ղալմըլ տըր քի, Ալմանիա բայ-
թաթլանտա պուլընան Ֆրանսըլ
լիսանը միւտէրիլլէրի քիֆայէթ
իթմէյօրլար:

—Քօմանօվա (Մակեդոնիա) քի-
էսէսի հազըլնտա շէհըր մէղքիւ-
րըն Պուկար վէ Սըրպ էհալիսի
պէյինտէ պիր գիլլուգալ գու-
հուր իթմիշ օլտուղըն պիլտիր-
միշ իտիք: Պու մէսէլլէյ Սլթան-
պօլտա մուգիմ Պուկարիա վէ
Սրպիա մասլահաթկիւլարլար տա-
լի միւտախէլէ իթմիշ օլտուղլա-
րընտան, մէսէլլէնին թահգիգ վէ
թէճէսիւսի զընընտա Պապը Ալի
թարաֆընտան Քօմանօվայա պիր
գօմիթօնը մախսուս կէօնտէրի-
սիշ տիր:

—Եունան գրալիշատը Օլկա
հաղըթլէրի հիմայէսի թահթըն-
տա պուլընան աթինա հասթահա-
նէսինին մէնֆատթընա օլտրադ
Բէթէրսպուրկտա պիր սէրկի ա-
լըլմըլ տըր:

—Զախրէ ֆիյաթլարընըն իւք-
սէլմէսի սէպէպիլլէն Էվրօբի-
գա վէ Սպանիա մուհարէպէսի օլ-
մայըպ, իլլա Բուսիանըն 14 է-
յալլէթլէրինտէ գուհուր իտէն գըթ
լըք տախի պունա սէպէպիլլէթ
վէրմիշ տիր: Գըթլըլտ տիւշար օ-
լան էհալիյէ մուսվէնէթ իշլուն
Բէթէրսպուրկտա պիր իանէ
տէթթէրի քիւշատ օլմուշ տըր:

—Սուլթան խալիլէի խասա
նազըրը Սագըլ Գովհաննէս էֆէն-
տիյէ մէճիտիյէ պիրինճի նշանընը
վէ լիագաթ պիրինճի թիւթպէսի-
նի իշտա էյլէմիշ տիր:

ՄՈՒՀԱՐԵՊԵ

Պիր թիվայէթէ նազարէն՝ ֆի-
լիբին առալարըն մէրքէլի օլան
Մանիլա շէհրի Ամէրիգալըլար
թարաֆընտան թօբա թուլթու-
մըլ վէ խարապ օլմուշ տըր:

Ուօրլա կազէթաթը տախի ըՍ-
պանիա տօնանմասը Մանիլա էօ-
նիւնտէ պուլընան գըմըլըն թէք-
միլլէն խարապ օլմուշ օլտուղընը
պիլտիրիյօր: Լազըմ օլտըլը գա-
տար աքէր հաղըր պուլունմատը-
ղը իշլուն Ամէրիգալըլար էլան գա-
րայա չըգուպ, Մանիլայը զապթ
իտէմէմիլլէր իսէ տէ, Գալիթ
չէհիլլէրինտէ գապթլարընա ալ-
մըլ վէ 265 քիշի եէսիլ թուլթ-
մուշար տըր:

Սպանիա գրալիշատը Մօրնիկ
Բօսքըն Մատրիտտէի մուլպի-
րինի հուլուրունա գապսլ վէ ըՍ-
պանիա մուհարէպէ իթմէք ար-
ղուսընտա ալա պուլունմամըլ օլ-
տուղընը վէ պիր պէօյիւք գալ-
կատան սօնրա պէօյիւք տէվլէթ-
լէրին մուհարէպէյի մէնն իթմէք
մազսէտիլլէ միւտախէլէ իթմէլէ-
րի իշթիմալ իտուկիլին սէօյլէ-
միշ տիր:

Թիվայէթէ կէօրէ՝ Սպանիա
տօնանմասընն Եշլիլ Պուրընտան
մուհարէպաթ իտէն գըմըլ՝ Ամէ-
րիգա սուլարընա կիթմէք իւզրէ
Գատիքս լիմանընտա հաղըլըք
կէօրմէքտէ օլան հարպ սէֆի-
նէլէրի իլէ պիլլէնմէք իշլուն Սպա-
նիայա սէվաշիլլինէ միւթէվէճէի-
հէն հարէքիւթ էյլէմիշ տիր:

Պիր գաշ Սպանիա հարպ սէ-
ֆինէլլէրի Հալանայա կիտուպ,
քէօմիւր ալտըլտան սօնրա օլտան
մուհարէպաթ իթմիլլիւր տիր:

40000 աքէր մուհարէպէ մէյ-
տանընա նազլ իթմէք իւզրէ լա-
զըմ օլտըլը մըգտար վարօռ իճ-
րէթլէ թուլթմադ իշլին Ուաշինկ-
թօնտան էմը վէրիլմիշ տիր:

Ճիպրալթարտան քէշիտէ օլան
պիր թէլէկրաֆա նազարէն՝ Ամէ-
րիգանըն Աթլանթիք տօնանմասը
վէ Սպանիա տօնանմասընըն պիր
գըմըլ պէյինտէ միւսատէմէ վու-
գու պուլմուշ վէ կէօյա Սպանիա-
լըլար զալէպէ իթմիլլէր տիր: Պու
հալանտիս պաշա մահէլտէն թաս-
տիք օլմամըլ տըր:

Ուօրլան պէյանընա կէօրէ՝
Ամէրիգալը Սմիթ նամ պին պաշը
պիր գաշ կազէթա մուլպիլլէրի
իլէ պէրապէր Մադսիմ կոմէլ իլէ
կէօրիւմէք իշլուն Գուպա ալըլա-
րընըն օլտուկէհաշընա կիտէր ի-
քէն, Սպանիալըլարտան թու-
լթուլմուշ վէ գաթլ օլմուշ տըր:
Մուլպիլլէրի հազըլնտա հիշպիր
մալիլմութ ալընմամըլ տըր:

Սանդիակօտա (Գուպա) էհալի
ինկիլիլ գօնսօլօսը իւզէրինէ հիւ-
նում իթմիշ օլուպ, գօնսօլօս մէճ-
պուրի պիր սպանիօլը լէվօլլէր
իլէ գաթլ իթմիշ օլտուղընտան
թէվգիֆ օլունմուշ տըր:

2000 աքէր իշլուն տէօրթ ալ-
լըք լէվաղիմաթ վէ եէյինթի հա-
ղըր օլունմասընա տաիր Ուաշինկ-
թօնտան ալիլալ Բիլթըլանտա թա-
լիմաթ վէրիլմիշ տիր: պու աքէ-
րին Մանիլիտա գաղայա չըգ-
մադ իշլուն սէվգ իտիլէճէկի գանն
օլունըյօր:

Մատրիտտէն վիրուտ իտէն
պիր թէլէկրաֆա նազարէն՝ Ամէ-
րիգալըլարը ֆիլիբին առալարը
սուլարընտա գօլալամաք վէ Կա-
լիֆօնիա սէվաշիլլի լիմանլարընը
թօբա թուլթմադ իւզրէ եէտի ա-
տէտ հարպ սէֆինէլլէրի տէրա-
գապ Գատիքստէն եօլա չըգաճադ-
լար տըր:

Լաֆայէթ նամ ֆրանսըլ վա-
րօռը Հալանա լիմանընա կիթէճէ-
կի էսնտէ, աւը մուհասէրէ ի-
տէն Ամէրիգա հարպ սէֆինէլլէ-
րինտէն թուլթուլար: Լաֆայէթ
Սպանիալըլարա լէվաղիմաթը հար-
պիյէ կէօթիլըմէքտէ վէ աքէր
նազլ իթմէքտէ իմիշ: Ֆապաթ
Լաֆայէթին պատէհու սէրպէսթ
պրազըլմըլ օլտուղը թիվայէթ օ-
լունըյօր:

ԶԱՄԻՐԻ ԲԻԱՅԱՍԸ

Վառնա 28 Ապրիլ

Պուլտայ
Վալօն, լիպրա 47-51, հէքթօլ.
13-13.50 ֆրանք
Արապա, լիպրա 47-55 հէքթօլ.
11-14.60 ֆրանք
Արապա
Լիպրա 38-41, հէքթօլ. 5.30-6.20
ֆրանք

Մըսըր
Վալօն, լիպրա 57-58 հէքթօլ.
7.50-7.80 ֆրանք
Արապա, լիպրա 57-61 հէքթօլ.
8-8.20 ֆրանք

Ֆաստալեա
100 օգգաթը 16-20 ֆրանք՝ մալա
կէօրէ

Արապա մուսմէլէսի՝ Նաբօլէոն
21 ֆու. հիսապը իլէ տիր:
Կիլնտէ 15-20 վալօն վէ 15-20
արապա պուլտայ, 10-15 արապա
արապ վէ 4-5 արապա մըսըր
կէլմէքտէ տիր:

ՏՕԲԹ. Մ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

14 տարուան փորձառութենէ
յետոյ, հաստատած է իր բնական-
թիւնը վառնա, Գ. Թաղ, թիւ
310, Տօքթ. Կալապօլի տունը,
քաղաքապետական պարտէզին դէ-
մը ու կ'ըստանէ ամէն տեսակ հի-
ւանդութիւններ, մասնաւորապէս
ներքին, կանանց, տղայոց և ծը-
նըդական գործարանաց: Հիւանդ
կընդունի իր տունը ամէն օր եւ
րոպական ժամը 9էն 12 և 3էն 5:
10-9

ԻԽԹԱՐ

Հրանտ վրդանէսեան, Սթամ-
պօլու, 8-9 սէնէտէն պէրու կա-
լաց, Պրայիլա, Պուրէշ, Եշալ վէ
Բլօշէթտէ վագըթ կէշիլմիշ տիր:
Կալապտա եէմիշճիլիք իւզէրինէ
թօբտանըլըք էթմիշ վէ Պուք-
րէշտէ գալֆաֆ իշլիլլէ մէշլուլ
օլմագտա իտի, վէ 6 ալտան պէ-
րու Պուկարիտա իմիշ:

Հէր քիմ քի պու զաթը թանըր
իսէ, պուլընտըլը մահէլի մաթ-
պամըլա պիլտիրմէսի բէճա օ-
լունուր:

«ԱՐԵԻԵԼԵԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ»

Նար քաղաքաճ

Ռ Ռ Ս Ճ Ռ Ռ Ք

Սիմիօնֆի գրամատան դէմ
գտնուող նախկին «Մասիս» շէն-
քին մէջ, ուր կը պատրաստուին
տան խոհանոցի յատուկ մաքրու-
թեամբ համադամ կերակուրներ
և անուշեղէններ չափաւոր գինե-
րով, փորձելը ստուգել է:

Բաժանորդագրութիւն կ'ընդուն-
ուի գիւրամատչելի պայմաններով:

Ա.Զ.Դ

Իրաւունք կը ծախուի Սասուն
սըճարանի ծխալաճառ Պ. Վահան
Անտօնեանի, Մուսալազուրու գահ-
վէճի Պ. Գալիք կէօղիպէօյիւք-
եանի և Ապտիլըրահման մկկիթին
դէմ Հայկական Գրատան մէջ
ի վառնա:

Ա.Զ.Դ

Ով որ գիտէ Թորոս Աղապ-
լարեան անուն 25 տարեկան, բնիկ
Եմզնկացի երիտասարդին ուր գըտ-
նուիլը, թող հաճի իմացնել իրա-
ւունքի խմբագրութեան: